

HIILINEUTRAALI PARTIO 2030 -SUUNNITELMA

Versio:	2.0
Hyväksyntä:	26.11.2022, partioneuvoston syyskokous
Alkuperäinen hyväksyntä:	29.11.2020, partioneuvoston syyskokous
Omistaja:	Yhteiskuntasuhteiden valiokunta
Päivityssykli:	Kahden–kolmen vuoden välein
Työryhmä:	Vastuullisuusryhmä

HIILINEUTRAALI PARTIO 2030 -SUUNNITELMA

Tässä suunnitelmassa on esitelty keinoja, joilla partiolaiset voivat kantaa oman vastuunsa ilmastonmuutoksen torjumisesta, ja joilla Suomen partiotoiminnasta voidaan tehdä hiilineutraalia vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteena on pienentää keskusjärjestön ja A-jäsenten toiminnan hiilijalanjälkeä mahdollisimman paljon, ja kompensoida ne päästöt, joita ei voida vähentää. Lisäksi tavoitteena on kasvattaa partion hiilikädenjälkeä, jonka vaikuttavuus on kasvatuksellisella nuorisojärjestöllä merkittävä.

Suunnitelmassa on mukana toimenpiteitä, joilla kartutetaan tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavaa tietopohjaa ja resursseja, pienennetään partion hiilijalanjälkeä ja kasvatetaan partion hiilikädenjälkeä. Suunnitelmassa esitetään keinoja myös siihen, miten kaikki partiolaiset saadaan sitoutumaan tavoitteen saavuttamiseen ja miten tavoitteen etenemistä voidaan seurata ja mitata.

Hiilineutraalia partiota toteutettaessa on varmistettava, että kaikki päästövähennystoimet ovat kestävä kehityksen periaatteiden mukaisia eli ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäviä. Päästövähennystoimilla ei heikennetä partiotoiminnan määrää tai laatua.

Esitellyt toimenpiteet otetaan osaksi partiotoimintaa partion vuosittaisessa toiminnansuunnitteluprosessissa, jota suunnitelma osaltaan ohjaa. Suunnitelmassa on otettu kantaa myös siihen, miten esitetyt toimenpiteet voidaan tarvittaessa päivittää. Suunnitelma ei ole lopullinen, vaan siinä esitetyt toimenpiteet ja tavoitteet arvioidaan, mitataan ja tarvittaessa päivitetään jopa vuosittain tietotaidon karttuessa.

Suunnitelmassa on myös esitetty, miten tavoitteen saavuttamista on arvioitava vuonna 2025 sekä vuonna 2030 ja mihin jatkotoimiin on tavoitteen saavuttamisen jälkeen ryhdyttävä. Suunnitelman ja sen päivitykset hyväksyy Suomen Partiolaisten partioneuvosto. Dokumentin päivityksestä vastaa ja sen toimeenpanosta huolehtii Suomen Partiolaisten yhteiskuntasuhteiden toiminnanala.

Johdanto

Ilmastonmuutos on tutkijoiden mukaan suurin planeettaamme uhkaava ongelma. Ihmistoiminnasta johtuva maapallon ilmakehän hiilidioksidipitoisuuden nousu on johtanut siihen, että maapallon keskilämpötila on noussut jo noin asteen verrattuna esiteolliseen aikaan. Hallitusten välisen tutkijoiden ilmastopaneelin mukaan yli 1,5 asteen lämpeneminen johtaa peruuttamattomiin ja hyvin vakaviin kielteisiin seurauksiin niin ihmisen sosiaalisessa, taloudellisessa kuin ekologisessakin ympäristössä. Siksi vuonna 2015 maailman valtiot sopivat Pariisissa maapallon lämpenemisen rajoittamisesta 1,5 asteeseen. Nyt jokaisella valtiolla ja niissä asuvilla ihmisillä on velvollisuus vähentää päästöjään ja muuttaa elämäntapansa 1,5 asteen tavoitteen saavuttamiseksi.

Me partiolaiset haluamme kantaa oman vastuamme yhteisestä tavoitteesta. Olemme liikkeemme yli satavuotisen historian aikana näyttäneet, millä voimalla voimme muuttaa yhteiskuntaa. Partion perustaja Robert Baden-Powell ohjeisti maailman ensimmäisiä partiolaisia kehottamalla heitä jättämään maailman tuleville sukupolville hieman parempana kuin he sen itse löysivät. Tänä päivänä Baden-Powellin ohje kehottaa partiolaisia torjumaan ilmastonmuutosta. Partion pitää nyt pystyä kasvattamaan ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen; muuten liikkeemme ei täyty tehtävänsä tämän vuosisadan olosuhteissa.

Ilmastonmuutos nousi vuoden 2018 nuorisobarometrissa lasten ja nuorten suurimmaksi huolenaiheeksi. Partiolaisten on vastattava huoleen toimimalla arvojensa ja tavoitteidensa mukaisesti

eli luontoa rakastamalla, ympäristöä suojelemalla sekä kasvattamalla lapsista ja nuorista aktiivisia kansallisen ja kansainvälisen yhteisön jäseniä. Jos emme toimi nyt, petämme jäsenistömme, emmekä kannu vastuuta yhteiskunnan ja ympäristön hyvinvoinnista.

Yhdessä voimme hillitä ilmastonmuutosta monilla tavoilla. Ensiaskel on partiotoiminnan omien päästöjen vähentäminen. Pysyäksemme 1,5 asteen tavoitteessa voi ihmiskunta päästää ilmakehään enää vain rajallisen määrän hiilidioksidia. Jos päästöt jatkuvat samanlaisina kuin nyt, tuo määrä hiilidioksidia vapautuu ilmakehään alle 10 vuodessa. Meidän partiolaisten on kysyttävä itseltämme, kuinka ison osuuden ihmiskunnan yhteisistä päästöistä meillä on oikeus aiheuttaa omalla toiminnallamme. Tavoitteenamme on pienentää partiotoiminnan hiilijalanjälkeä, niin että partiotoiminta on hiilineutraalia vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteena on pienentää keskusjärjestön ja A-jäsenten toiminnan hiilijalanjälkeä mahdollisimman paljon, ja kompensoida ne päästöt, joita ei voida vähentää. Lisäksi tavoitteena on kasvattaa partion hiilikädenjälkeä, jonka vaikuttavuus on kasvatuksellisella nuorisojärjestöllä merkittävä. Näin partiotoiminta ei kiihdytä ilmastonmuutosta. Hiilijalanjälkeä ei pienennetä vähentämällä toimintaa tai heikentämällä sen laatua, mutta vähäpäästöisten toimintatapojen löytäminen edellyttää muutoksia toimintaan.

Oman toiminnan lisäksi partiolaiset vaikuttavat yhteiskuntaan. Siksi on yhtä lailla tärkeää, että kasvatamme omaa hiilikädenjälkeämme. Se tarkoittaa sitä, että partiolaiset vaikuttavat toiminnallaan ja esimerkiksi ilmastonmuutosta hillitsevästi muun muassa kodeissaan, opinnoissa ja työpaikoilla sekä laajemmin yhteiskunnan jäsenenä ja kuluttajina sekä kannustamme yhteiskunnan muita toimijoita samaan. Kokonaisuudessaan kaiken partion ilmastonmuutoksen vastaisen työn tulee tukea muussa yhteiskunnassa tapahtuvaa ilmastotyötä. Partiolaiset haluavat osaltaan edistää Suomen oman hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista.

Myös partion uusi strategia 2021–2026 ohjaa meitä toimimaan aktiivisesti omissa yhteisöissämme ja hillitsemään ilmastonmuutosta. Tässä suunnitelmassa esitetään keinoja, joilla Suomen Partiolaiset pyrkii sekä pienentämään omaa hiilijalanjälkeään että kasvattamaan hiilikädenjälkeään ja tulemaan hiilineutraaliksi vuoteen 2030 mennessä. Suunnitelma sitoo Suomen Partiolaista ja ohjaa A-jäseniä omien suunnitelmien laatimisessa hiilineutraaliustavoitteen toteuttamiseksi omassa toiminnassaan. Lippukuntia dokumentti kannustaa ilmastotekoihin ja vastuullisuuden kehittämiseen omassa toiminnassaan.

1. Hankitaan tarvittavat resurssit

Ensimmäinen askel hiilineutraalin partion rakentamisessa on tarvittavien resurssien hankinta. Suomen Partiolaisten on parannettava omaa osaamistaan ja toimintaansa sekä kasvatettava myös taloudellisia resursseja, jotta hiilineutraaliustavoite voidaan saavuttaa.

Partion tulee kasvattaa tietotasaan ja kerätä informaatiota siitä, mitkä ovat Suomessa partiotoiminnan tämänhetkiset päästöt ja miten niitä voidaan hillitä. On tärkeää selvittää myös partiokasvatuksen vaikuttavuutta suhteessa ilmastonmuutoksen hillintään.

Partion on suunnitelmallisesti ryhdyttävä lisäämään sekä työntekijöiden että vapaaehtoisten toimijoiden ja kaikkien partiolaisten ilmastonmuutoksen hillintään liittyvää osaamista.

Partion on osoitettava ilmastonmuutosta hillitsevälle toiminnalle aiempaa enemmän resursseja. Ilmastonmuutoksen hillintä on otettava huomioon kaikessa partiotoiminnassa. Partion nykyisen rahoituksen uudelleen ohjauksen lisäksi on etsittävä myös lisärahoitusta ulkoisista rahoituslähteistä, kuten säätiöiltä ja yrityksiltä.

Partion on solmittava tavoitteen saavuttamisen kannalta vaikuttavia kumppanuuksia, jotka voivat tukea partiota hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa sekä taloudellisesti että osaamisellaan. Kumppanuuksia solmittaessa on myös tärkeää ottaa huomioon kumppaniorganisaation

vastuullisuustyön taso ja löytää tapoja rakentaa konkreettisesti kestävämpää maailmaa osana yhteistyötä.

Keinovalikoima tarvittavien resurssien hankkimiseen:

- osoitetaan työntekijäresurssia tiekartan toteuttamisen mahdollistamiseksi nyt ja tulevaisuudessa
- lasketaan partiotoiminnan hiilijalanjälki
- selvitetään partiokasvatuksen vaikuttavuutta osana strategian mittareita
- hankitaan tarvittavat kumppanit ja rahoitus
- koulutetaan työntekijöitä ja vapaaehtoisia aiempaa paremmin sekä uusilla koulutuksilla että sisällyttämällä ilmastonmuutoksen hillintä osaksi olemassa olevaa partion koulutusjärjestelmää
- vahvistetaan eri toiminnanalojen ymmärrystä omasta roolistaan ilmastotyössä ja varmistetaan, että hiilineutraaliustavoitteen edistäminen huomioidaan kaikkien toiminnanalojen toiminnansuunnittelussa
- varmistetaan että partiotoiminnan kaikilla tasoilla ja projekteissa varataan vapaaehtoisresursseja hiilineutraaliustavoitteen edistämiseen

2. Pienennetään partion hiilijalanjälkeä

Hiilineutraali partio on tavoitteena mahdollinen. Partiotoiminta ei ole mitenkään perustavanlaatuisesti sellaista, ettei sitä voisi tehdä vähäpäästöisesti. Viikkotoimintaan ja retkeilyyn kuuluu toki tällä hetkellä paljon kasvihuonekaasupäästöjä synnyttäviä tapoja, mutta niitä voidaan muuttaa ilman että toiminnan perusluonne muuttuu. Järjestämällä partiotoiminnan Suomessa hiilineutraalisti, kannamme vastuumme koko ihmiskunnan yhteisen tavoitteen saavuttamisesta.

Koska partiotoiminta on hyvin moninaista myös partiotoiminnan päästöt muodostuvat hyvin erilaisista lähteistä. Partiotoiminnasta syntyy päästöjä kaikilla partion eri tasoilla lippukunnista keskusjärjestöön.

Hiilijalanjäljen laskenta ulotetaan alkuvaiheessa keskusjärjestön ja A-jäsenten toimintaan. Lippukunnissa päästöjä syntyy muun muassa lippukunnan kiinteistöjen (kolot ja kämpät) ja veneiden käyttämästä energiasta. Lippukuntien viikkotoiminnassa, retkillä, leireillä ja purjehduksilla päästöjä syntyy muun muassa ruokailusta, liikkumisesta ja tapahtumiin hankituista kulutustarvikkeista. Lippukuntien työkaluna hiilijalanjäljen pienentämiseen toimii Kestävästi partiossa -tunnus, joka kannustaa lippukuntia vähäpäästöisempiin valintoihin edellä mainituilla osa-alueilla.

Myös piirien ja FiSSc:n toiminnassa päästöjä syntyy kiinteistöistä, kuten piirien toimistoista, sekä leireistä, tapahtumista ja koulutuksista, joita piirit ja FiSSc lippukunnille järjestävät. Vaikka piireillä ja FiSSc:llä ei ole varsinaista viikkotoimintaa, järjestävät ne kuitenkin osallistujamäärältään suurempia tapahtumia kuin lippukunnat. Suuremman osallistujamäärän myötä myös tapahtumakohtaiset päästöt luonnollisesti kasvavat. Tavoitteena on pienentää tapahtuman osallistujaa kohti tuottamia päästöjä. Usein piirien ja FiSSc:n toiminta-alueet ovat hyvin laajoja, jolloin myös tarve liikkumiselle ja siten myös liikkumisen aiheuttamat päästöt kasvavat.

Keskusjärjestön toiminnan päästöt muodostuvat muun muassa Partioaseman kiinteistön päästöistä sekä järjestettyjen tapahtumien, kuten finnjamboreiden, kokousten ja koulutusten päästöistä. Keskusjärjestö kattaa koko Suomen ja myös kansainvälisen yhteistyön, joten myös liikkumisesta syntyy merkittävästi päästöjä.

Tavoitteena on vähentää päästöjä kaikilla partion tasoilla ja kaikessa partiotoiminnassa. Tämä ei tarkoita partiotoiminnan lopettamista tai edes vähentämistä, vaan sen tekemistä eri tavalla: vähäpäästöisesti. Vaikuttavimmat tulokset saadaan aikaan niillä partiotoiminnan osa-alueilla, joilla päästöt ovat suuria ja päästöjen vähennyspotentiaali merkittävä. Päästövähennyksillä, kuten parannuksilla energiatehokkuuteen, voidaan saavuttaa myös merkittäviä taloudellisia säästöjä.

Hiilineutraaliustavoitteet tulee siis ottaa huomioon ja tapahtumia, kokouksia ja matkoja suunniteltaessa ja niiden toimeksiantoja laadittaessa.

Hiilineutraaliutta tavoiteltaessa on partion myös etsittävä keinot kompensoida ne päästöt, joita ei voida vähentää. Kompensointia hyödynnetään jo ennen vuotta 2030 ilmasto vaikutusten mahdollisimman nopeaan minimointiin, mutta pitkällä aikavälillä se on vasta viimesijainen keino ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Ensisijaisesti partio pyrkii tekemään päästövähennyksiä ja käyttämään kompensatioita vasta toissijaisena keinona. Vuoteen 2030 mennessä minimoidaan hiilijalanjälki ja näin pienennetään kompensatioiden osuutta. Kompensointia voidaan toteuttaa sekä partiolaisten omilla hankkeilla että kompensatioita ostamalla. Partion tulee jatkuvasti pyrkiä vähentämään päästöjään siten, että tulevina vuosina kompensoitavaa on edellistä vuotta vähemmän.

On myös hyvä muistaa, että partiolaiset eivät suinkaan ole yksin torjumassa ilmastonmuutosta. Koko Suomi tavoittelee hiilineutraaliutta. Kuntien ja seurakuntien päästövähennystavoitteet ovat samansuuntaisia kuin partiolla.

Keinovalikoima hiilijalanjäljen pienentämiseen:

- luovutaan fossiilisen energian käytöstä partion kiinteistöissä ja mahdollisuuksien mukaan toiminnassa käytettävissä kulkuneuvoissa, mukaan lukien fossiilienergialla tuotettu sähkö
- kasvatetaan partion kiinteistöjen ja kulkuneuvojen energiatehokkuutta, sekä tehostetaan tilojen käyttöä
- järjestetään mahdollisimman vähäpäästöisiä partiotapahtumia ja tavoitellaan, että partion tapahtumat järjestetään hiilineutraaleina
- otetaan käyttöön Kestävästi partiossa -tunnus ja kannustetaan lippukuntia toimintansa vastuullisuuden jatkuvaan parantamiseen
- keskusjärjestö tarjoaa kaikkiin soveltuviin koulutuksiin ja kokouksiin etäosallistumismahdollisuuden ja kannustaa ja tukee piirejä ja FiSSc:ä toimimaan samoin tarjoillaan partiotapahtumissa vähäpäästöistä kasvisruokaa
- keskusjärjestö, piirit ja FiSSc päivittävät hankintaohjeitaan siten, että ne ohjaavat vähäpäästöisiin ja perusteltuihin hankintoihin
- tuetaan lippukuntia vähäpäästöisten ja ympäristövaikutuksia pienentävien hankintojen ja toimenpiteiden toteuttamisessa Kestävästi partiossa -rahaston kautta
- kasvatetaan partion hiilinieluja ja -varastoja ja huomioidaan myös luonnon monimuotoisuuden suojeleminen hoitamalla partion hallinnoimia metsiä kestävästi
- keskusjärjestö, piirit ja FiSSc päivittävät matkakustannusten korvauskäytäntöjä siten, että ne ohjaavat vähäpäästöiseen liikkumiseen
- kompensoidaan kaikki ne partion päästöt, joita ei saada vähennettyä

3. Kasvatetaan partion hiilikädenjälkeä

Partio on kasvatusjärjestö, jonka tavoitteena on kasvattaa jäsenistään aktiivisia kansallisen ja kansainvälisen yhteisön jäseniä. Ilmastokriisin estämiseksi partion tulee pyrkiä kasvattamaan kansalaisia, joilla on työkaluja toimia itse ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja auttaa myös muita toimimaan yhteisen tavoitteen eteen. Partiokasvatuksen tavoitteena tulee olla myös auttaa lapsia ja nuoria ymmärtämään vauraampien maiden erityinen historiallinen vastuu ilmastonmuutoksen torjunnassa ja ilmastonmuutoksen vaikutukset globaalin oikeudenmukaisuuden näkökulmasta.

Haluamme, että partio on paras paikka tehdä ilmastotekoja. Siksi partio-ohjelman ja partion vaikuttamistyön on tarjottava yksilölle konkreettisia mahdollisuuksia tehdä ilmasto- ja luontotekoja, joilla on vaikutusta yli yksilötason.

Partio-ohjelmassa ilmastoasiat ovat jo nyt esillä monissa eri ikäkausien aktiviteeteissa. On tärkeää, että ilmastokasvatus on nousujohteista ja jokaiselle ikäkaudelle on tarjolla ikätasoa vastaavaa ilmastoaiheista ohjelmaa ja mahdollisuuksia toimia konkreettisesti yhteisön kädenjäljen

kasvattamiseksi. Partiokasvatuksella on huolehdittava siitä, että partiolaiset saavat riittävät tutkittuun tietoon perustuvat tiedot ja taidot ilmastonmuutoksesta ja sen hillinnästä. Ilmastonmuutoksen torjumisen lisäksi partiolaisille tulee opettaa tarvittavat tiedot ja taidot myös ilmastonmuutoksen seurauksiin sopeutumisesta. Nämä tulee huomioida myös partion koulutusjärjestelmässä, sekä partion työntekijöille tarjottavissa koulutuksissa.

Ilmastoahdistus on nuorten keskuudessa yleistä. Partion tulee olla harrastus sekä vapaaehtoistyö, joka antaa lapsille ja nuorille taitoja ja mahdollisuuksia käsitellä omia ilmastonmuutokseen liittyviä tunteitaan. Partiokasvatuksella pyritään kanavoimaan ilmastonmuutokseen liittyvät tunteet ilmastonmuutosta hillitsevään toimintaan.

Suomen Partiolaiset näyttävät ilmastonmuutoksen vastaisilla toimillaan esimerkkiä myös muiden maiden partiolaisille. Partiolaiset ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa partion maailmanjärjestöjen ja muiden maiden kansallisten partiojärjestöjen kanssa. Teemme ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi yhteistyötä muiden maiden partiolaisten kanssa ja vaikutamme siten, että partiolaiset ympäri maailmaa ryhtyvät tekemään kunnianhimoisempaa ilmastotyötä. Osana globaalia liikettä Suomen Partiolaiset haluaa myös oppia parhaita käytäntöjä muiden maiden partiolaisten kestävästä partiotoiminnasta.

Yksilön valinnat eivät riitä ilmastonmuutoksen vastaisessa työssä, vaan ratkaisuja on tehtävä yhteiskunnallisella tasolla. Siksi ilmastonmuutosta hillitsevä toiminta on huomioitava vahvasti myös partion yhteiskunnallisessa vaikutustyössä. Partiolla on Suomen suurimpana nuorisoliikkeenä merkittävä vastuu siinä, että toimimme, viestimme ja vaikutamme yhteiskunnassa ilmastonmuutosta hilliten. Tuomme yhteiskunnalliseen keskusteluun nuorten äänen ja annamme nuorille konkreettisia mahdollisuuksia osallistua ilmasto- ja luontopoliittisiin keskusteluihin. Suomen Partiolaiset ottaa aktiivisesti kantaa ilmasto- ja luontopolitiikkaan esimerkiksi antamalla lausuntoja valmisteilla olevasta lainsäädännöstä ja pitämällä yhteyttä päättäjiin kansallisella ja kunnallisella tasolla kestävyysteemoihin liittyen.

Keinovalikoima hiilikädenjäljen kasvattamiseen:

- päivitetään partio-ohjelman kasvatussisällöt asiantuntijakumppaneiden tuella siten, että ilmastokasvatus ja kestävä elämäntavat näkyvät poikkileikkaavasti kaikissa olennaisissa partio-ohjelman sisällöissä.
- Vahvistetaan myös ilmastovaikuttamisen kasvatusta ja tarjotaan partiolaisille keinoja ja kanavia ilmastovaikuttamiseen
- lisätään ilmastonmuutoksen torjunta olennaiseksi osaksi partion koulutusjärjestelmää siten, että vuonna 2030 vastuullisuus on näkökulmana kaikissa partion koulutussisällöissä ja koulutusjärjestelmän koulutuksia päivitettäessä arvioidaan aina mahdollisuus lisätä ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyviä teemoja ko. koulutuksen sisältöihin
- järjestetään säännöllisesti partion vastuullisuuskoulutusta jäsenistölle
- tarjotaan partion työntekijöille ja luottamushenkilöille koulutusta ilmastotyöstä
- tuetaan lippukuntien ilmastoyhteistyötä kuntien ja seurakuntien kanssa
- tehdään ilmastonmuutoksen hillinnässä yhteistyötä muiden maiden partiolaisten sekä Suomessa toimivien partiosäätiöiden kanssa ja kannustetaan omalla esimerkillä sekä vaikuttamistyöllä myös muiden maiden partiolaisia ja partion sidosryhmiä kunnianhimoiseen ilmastotyöhön
- edistetään ilmastonmuutoksen torjuntaa yhteiskunnassa aktiivisesti esimerkiksi kannanotoilla sekä yhteydenpidolla päättäjiin ja sidosryhmiin niin kunnallisella, alueellisella kuin kansallisella tasolla
- edistetään hiilineutraaliutta partion kumppanuuksilla ja edellytetään omilta yhteistyökumppaneilta toimia ilmastonmuutoksen torjuntaan
- vaikutetaan partion keskeisiin sidosryhmiin

4. Miten saadaan kaikki mukaan

On erittäin tärkeää, että partiolaiset kaikilla partion tasoilla ovat sitoutuneet hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseen. Tämä edellyttää sekä kannustamista ja motivointia että konkreettista tukea ja työkaluja. Lippukuntia, piirejä ja FiSSc:iä on tuettava ja varmistettava että heillä on tarvittava osaaminen sekä helposti seurattavia ohjeita hiilipäästöjen hillitsemiseksi.

Hiilineutraaliustavoitteessa on huomioitava toteutettavien askelien käyttöönoton helppous lippukuntien, piirien ja FiSSc:n kaikilla toiminnan aloilla. Kaikille partiolaisille on annettava mahdollisuus keksiä ja toteuttaa omia ideoitaan siitä, miten ilmastonmuutosta hillitseviä keinoja toteutetaan partiossa.

Tuetaan keskusjärjestön, piirien, FiSSc:n ja lippukuntien yhteistyötä hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi ja varmistetaan, ettei partion eri tasoilla tehdä päällekkäistä työtä. Keskusjärjestö koordinoi piirien ja FiSSc:n ilmastotyötä ja huolehtii siitä, että toimet ovat yhteneväisiä.

Kiittäminen on suuri osa partiota ja haluamme, että merkittävät ilmastotoimet huomioidaan niiden ansaitsemalla tavalla muiden ansioiden rinnalla. Tällä tavalla voidaan myös tuoda hyvin esille partiossa toteutettuja ilmastotoimia.

Keinovalikoima kaikkien partiolaisten mukaan saamiseen:

- piirit ja FiSSc nimeävät henkilön tai ryhmän, joka on vastuussa hiilineutraaliussuunnitelmasta keskusjärjestön tukemana
- keskusjärjestö, piirit ja FiSSc kehittävät omat suunnitelmat hiilineutraaliuden saavuttamiseksi suunnitellussa aikataulussa ja suunnitelmien toteutumista arvioidaan ja tarvittaessa suunnitelmia päivitetään vuosittain. Tukena piirien ja FiSScin suunnitelmien laadintaan toimii Kestävästi partiossa -tunnukseen pohjautuva itsearviointityökalu. Hiilineutraaliustavoitteen edistäminen sisällytetään suur tapahtumien ja isojen projektien toimeksiantoihin ja tavoitteisiin
- järjestetään kaikille partiolaisille avoin ideakilpailu partion hiilijalanjäljen pienentämiseksi ja hiilikädenjäljen suurentamiseksi
- kehitetään tapoja kiittää aktiivisesta ilmastotyöstä ja onnistuneista ilmastoteoista
- tuetaan lippukuntia matkalla hiilineutraaliuteen
- perustetaan ilmastorahasto, josta lippukunnat, piirit ja FiSSc voivat hakea rahoitusta tapahtumien järjestämiseen ilmastoystävällisesti
- korostetaan ilmastotoimia partio-ohjelmassa ja ohjelmapainotuksissa

5. Tavoitteiden saavuttamisesta viestiminen

Huolehditaan siitä, että Suomen Partiolaiset viestii hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisen edistymisestä kaikille partiolaisille säännöllisesti partion viestintäkanavissa, Suomen Partiolaisten järjestämissä tapahtumissa sekä jäsenkokouksissa. Kannustetaan ja tuetaan piirejä, FiSSc:iä ja lippukuntia viestimään tavoitteen saavuttamisesta omille jäsenilleen.

Viestitään partion hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisesta partion ulkopuolelle ja autetaan sekä tuetaan myös muita nuorisjärjestöjä ilmastonmuutoksen torjunnassa.

Keinovalikoima viestintään:

- tehdään partion hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisesta viestintäsuunnitelma, jota päivitetään vuosittain
- viestitään hiilineutraaliustavoitteen etenemisestä ja saavuttamisesta partion viestintäkanavissa
- esitetään jäsenistölle jokaisessa Suomen Partiolaisten jäsenkokouksessa tilanearvio hiilineutraaliustavoitteen etenemisestä ja saavuttamisesta

- kannustetaan ja tuetaan lippukuntia, piirejä ja FiSSc:iä viestimään päästövähennyksistä jäsenilleen
- luodaan päivittyvä digitaalinen hiilineutraaliustavoitteen etenemisen seuranta
- viestitään hiilineutraaliustavoitteen etenemisestä ja saavuttamisesta partion tapahtumissa ja niiden viestintäkanavissa
- viestitään partion hiilineutraaliustavoitteiden etenemisestä ja saavuttamisesta partion ulkopuolelle
- autetaan, tuetaan ja tehdään yhteistyötä myös muiden nuorisjärjestöjen kanssa ilmastonmuutoksen torjunnassa
- osallistutaan aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen keskusteluun ilmastonmuutoksen hillinnästä relevanteissa asiayhteyksissä

6. Tavoitteiden saavuttamisen mittaaminen ja arviointi

Kehitetään hiilineutraaliustavoitteen seuraamiseksi selkeät välitavoitteet ja mittarit, joita seurataan säännöllisesti. Mittareilla tulee seurata sekä hiilijalanjäljen pienentämistä että hiilikädenjäljen kasvattamista.

Varmistetaan, että mittareilla mitataan monipuolisesti hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista. Kehitetään jokaisen keinon tehokkuuden seuraamiselle oma mittari. Reagoidaan tarvittaessa, jos mittarit osoittavat joidenkin toimien olevan riittämättömiä tai että joitakin toimenpiteitä ei ole otettu käyttöön. Mittareita määritellään suhteessa jäsenmäärään ja toiminnan volyyymiin, esimerkiksi tapahtumien osallistujamäärään tai toteutuneisiin koulutusvuorokausiin. Kehitetään myös mittareita, jotka tukevat päästövaikutusten arviointia jo toimintaa suunnitellessa ja joiden avulla voidaan arvioida päästövähennyskeinojen riittävyttä jo toimintavuoden aikana, esimerkiksi tapahtumien suunnittelussa.

Asetetaan portaittain etenevät vuosittaiset välitavoitteet päästövähennysten saavuttamiseksi. Välitavoitteilla seurataan tavoitteiden saavuttamista niin keskusjärjestössä kuin lippukuntien, piirien ja FiSSc:n keskuudessa. Välitavoitteisiin sisällytetään tavoite, että hiilineutraaliuteen pyritään kompensatioiden avulla jo ennen vuotta 2030, jonka jälkeen päästövähennyksiä kasvatetaan ja kompensatioiden osuutta minimoidaan.

Hiilineutraaliustavoitteen ja välitavoitteiden saavuttamista tarkastellaan vuosittain ja tavoitteen etenemisestä julkaistaan joka vuosi selkeä ja helposti ymmärrettävä ja saavutettava raportti. Arvioinnin pohjalta päivitetään tarvittaessa Hiilineutraali partio -suunnitelmaa säännöllisesti niin tavoitteiden kuin keinojenkin osalta.

Hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi vuosien kuluessa tehtyjä toimenpiteitä arvioidaan kokonaisuudessaan vuonna 2025. Kokonaisarvioinnin pohjalta tehdään tarvittavat suunnitelmat tavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteen saavuttamisen lopullinen arviointi tehdään vuosina 2029–2030, jolloin laaditaan myös suunnitelma jatkotoimenpiteiksi partion hiilinegatiivisuuden kasvattamiseksi.

Keinovalikoima tavoitteiden seurantaan:

- kehitetään partion hiilijalanjäljelle mittarit, joilla seurataan hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista
- kehitetään partion hiilikädenjäljelle mittarit, joilla seurataan sen kehitystä ja vaikuttavuutta
- mitataan partion päästöjen kehittymistä sekä tehtyjen ilmastotoimien, kuten päästövähennysten määrää
- mitataan partion hiilinielujen kasvua sekä kompensatioiden määrää
- mitataan Kestävästi partiossa -tunnuksen saaneiden lippukuntien määrää
- mitataan suoritettujen ympäristökasvatuksellisten aktiviteettien ja taitomerkkien määrää
- mitataan partion julkisten ilmastoa koskevien kannanottojen määrää

- mitataan partion ilmastotoimien näkymistä mediassa
- keskusjärjestö, piirit ja FiSSc tarkastelevat suunnitelmiaan päästöjen vähentämiseksi vuosittain ja päivittävät niitä tarvittaessa
- luodaan portaittain etenevät välitavoitteet hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi partion eri tasoilla.
- tarkastellaan vuonna 2025 hiilineutraaliustavoitteen etenemistä ja, huomioidaan hiilineutraaliustavoitteen tilanne ja edistämisen keinot uudessa strategiassa
- tehdään vuonna 2029 seuraava 10-vuotissuunnitelma hiilineutraaliuden ylläpitämiseksi ja mahdollisuuksien mukaan hiilinegatiivisuuden saavuttamiseksi

Liite 1 Aikatauluehdotus

Hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen vaatii pitkäaikaista sitoutumista sekä nykyisiltä että tulevilta partiolaisilta kaikilla partion tasoilla. Tavoitteen saavuttamiseksi esitellään tässä suunnitelmassa alustava aikataulu.

Aikataulun kohdat ovat yksityiskohtaisempia ensimmäisenä kahtena vuonna ja sen jälkeen yleispiirteisempiä. Ensimmäisten vuosien aikana partiossa keskitytään tarvittavien resurssien hankkimiseen ja rakenteiden luomiseen hiilineutraaliuden saavuttamiseksi. On tärkeää, että myös ensimmäisinä vuosina aloitetaan hiilijalanjäljen pienentäminen, sillä ilmastonmuutoksen torjunnalla on kiire.

Suunnitelmassa esitettyä aikataulua on syytä tarkastella ja tarvittaessa päivittää vuosittain. Esitetyt toimenpiteet otetaan osaksi partiotoimintaa partion vuosittaisessa toiminnansuunnitteluprosessissa.

2021–2022 keskitytään erityisesti tietopohjan vahvistamiseen, mittaristojen ja uusien toimintamallien luomiseen, sekä raportointimallien ja mittareiden vakiinnuttamiseen koko järjestössä. Lisäksi toteutetaan konkreettisia toimenpiteitä:

- hankitaan tarvittavat kumppanit ja rahoitus
- osoitetaan työntekijäresurssia suunnitelman toteuttamisen mahdollistamiseksi
- lasketaan partiotoiminnan hiilijalanjälki esim. tilattuna tutkimuksena tai opinnäytetyönä
- kehitetään partion hiilijalanjäljelle mittarit, joilla seurataan hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista
- kehitetään partion hiilikädenjäljelle mittarit, joilla seurataan sen kehitystä ja vaikuttavuutta mahdollisuuksien mukaan
- otetaan käyttöön Kestävästi partiossa -tunnus
- järjestetään säännöllisesti partion vastuullisuuskoulutusta jäsenistölle
- piirit ja FiSSc nimeävät henkilön tai ryhmän, joka on vastuussa kyseisen A-jäsenen hiilineutraaliussuunnitelmasta keskusjärjestön tukemana
- keskusjärjestö, piirit ja FiSSc kehittävät omat suunnitelmat hiilineutraaliuden saavuttamiseksi suunnitelmassa aikataulussa, joista ne raportoivat ja joita ne tarvittaessa päivittävät vuosittain
- tarjotaan partion työntekijöille ja luottamushenkilöille koulutusta ilmastotyöstä
- päivitetään partio-ohjelman ympäristökasvatussisällöt
- järjestetään mahdollisimman vähäpäästöisiä partiotapahtumia
- määritellään partion kompensatiomallit ja -kohteet
- tuotetaan ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyvää koulutusmateriaalia olemassa olevien koulutusjärjestelmän moduulien tueksi

2023–2024 toteutetaan lisää konkreettisia toimia partion hiilijalanjäljen pienentämiseksi ja hiilikädenjäljen suurentamiseksi:

- tarkastellaan keskusjärjestön, piirien ja FiSSc:n suunnitelmia päästöjen vähentämiseksi vuosittain ja päivitetään niitä tarvittaessa
- toteutetaan lisää konkreettisia tekoja tämän dokumentin ja edellisten vuosien aikana kerrytetyn tiedon perusteella
- päivitetään partio-ohjelman ympäristökasvatussisällöt
- partiotapahtumat (keskusjärjestö ja A-jäsenet) noudattavat yhdessä määriteltyä päästövähennyssuunnitelmaa
- otetaan käyttöön päivitetty y-moduulit, jotka sisältävät ilmastonmuutoksen torjuntaan / vastuullisuuteen liittyviä näkökulmia
- tarjotaan partion työntekijöille ja luottamushenkilöille koulutusta ilmastotyöstä

- keskusjärjestön toiminnanalat määrittelevät tärkeimmät päästövähennyskohteensa ja suunnittelevat toimintaansa niiden mukaisesti
- kutsutaan jäsenistöä yhdessä suunnittelemaan keinoja päästövähennysten edistämiseen

2025–2028 arvioidaan tavoitteen saavuttamisen etenemistä sekä tarkastellaan tavoitetason kunnianhimoa, tehdään tämän mukaisesti toimenpiteitä:

- tarkastellaan vuonna 2025 hiilineutraaliustavoitteen etenemistä ja päivitetään tarvittaessa hiilineutraali partio -suunnitelma, huomioidaan hiilineutraaliustavoitteeseen pääsemisen keinoja uudessa strategiassa ja arvioidaan, voidaanko hiilineutraaliuteen päästä jo selvästi ennen vuotta 2030
- Järjestetään ensimmäinen hiilineutraali finnjamboree
- Päivitetään partion koulutusjärjestelmän osaamistavoitteita siten, että koulutukset antavat tietoja ja taitoja ilmastonmuutoksen torjuntaan

2029–2030 partio on hiilineutraali, tehdään suunnitelmat tulevaisuutta varten:

- tehdään seuraava 10-vuotissuunnitelma hiilineutraaliuden ylläpitämiseksi ja mahdollisuuksien mukaan hiilinegatiivisuuden saavuttamiseksi

Liite 2 Versiohistoria

Versio:	Päiväys:	Päätöksentekijä:	Muutos:
1.0	29.11.2020	Partioneuvosto	Suunnitelman hyväksyntä.
2.0	27.11.2022	Partioneuvosto	Suunnitelman päivitysten hyväksyntä.